Esztergom

Könyvtárunk idén immár negyedik alkalommal rendezte meg középiskolás diákok részére a „Könyvtári éjszaká”-t.

Az esztergomi Helischer József Városi Könyvtár életében fontos szerepet játszik, hogy különböző rendezvényekkel, előadásokkal és felolvasó estekkel színesítse a könyvtár és ezáltal az olvasók és az itt élők mindennapjait. 2009-ben egy új kezdeményezésbe fogtunk: megszerveztük az első *Könyvtári éjszaka* című zártkörű rendezvényt, amelyből hagyományt teremtettünk. Célunk az olvasás megszerettetése, nélkülözhetetlenné tétele.

Idén február 22-én, negyedik alkalommal rendeztük meg az anyanyelv jegyében zajló programot, esztergomi és párkányi középiskolások bevonásával. A diákok egész éjszaka nyelvi és szituációs játékokban vettek részt, valamint a magatartás- és viselkedéskultúrával kapcsolatos előadásokat hallgattak meg.

Az Anyanyelvápolók Szövetségének Ifjúsági Tagozata részéről **Muszka Ágnes, Dr. Orosz Tamás, Pölcz Ádám** és **Terjéki Tamás** tartottak foglalkozást, megmutatták anyanyelvünk komoly és játékos oldalát. **Kerekes Barnabás** tanár úr mély emberi, értékes gondolatait az „éjszakázók” remélhetőleg örök élményként fogják őrizni emlékezetükben.

Az éjszaka hangulatáról egy kis ízelítő a honlapunkon a galériában található.

Az Anyanyelvápolók Szövetsége ifjúsági tagozatának vezetősége készített egy rövid videoösszeállítást is az éjszakáról: http://www.youtube.com/watch?v=h7jmXz-4mqw.

Kerekes Barnabás (Budapest) az Anyanyelvápolók Szövetsége társelnöke, az ifjúsági szervezet vezetője, egyben a Kazinczy-díj Alapítvány elnökhelyettese, a Baár-Madas Református Gimnázium magyar-történelem szakos tanára. Kazinczy- és Lőrincze-díjas, a Beszélni nehéz! mozgalom jeles képviselője, a Szóról-szóval c. rádióműsor felelős szerkesztője, a Duna Tv-n látható Nyelvőrző c. műsor vezetője vagy játékvezetője.

Muszka Ágnes (Párkány–Budapest) az Anyanyelvápolók Szövetsége elnökségi tagja és az ifjúsági szervezet vezetőségi tagja, a Nyelvőrző c. műsor állandó szereplője, anyanyelvi honlapok szerkesztője.

Dr. Orosz Tamás (Vác) az Anyanyelvápolók Szövetsége elnökségi tagja és titkára, az ifjúsági szervezet vezetőségi tagja, anyanyelvi táborok szervezője. Korábban szerepelt a Nyelvőrző c. műsorban.

Pölcz Ádám (Budapest) az Anyanyelvápolók Szövetsége elnökségi tagja és az ifjúsági szervezet vezetőségi tagja, Kazinczy-érmes. A Magyar Nyelvi Szolgáltató Iroda és a Bolyai Önképző Műhely irodavezetője.

Terjéki Tamás (Budapest) az Anyanyelvápolók Szövetsége elnökségi tagja és titkára, az ifjúsági szervezet vezetőségi tagja, Kazinczy-érmes, az anyanyelvapolo.hu oldalainak szerkesztője, a Nyelvőrző c. műsor állandó szereplője.

Képösszeállítás az éjszakáról

2013. március 19-én az Indiai Köztársaság magyarországi nagykövete, Gauri Shankar Gupta tartott előadást Ember, környezet és fejlődés címmel az esztergomi Helischer József Városi Könyvtárban

Remélhetőleg sok ember távozott a könyvtárból az előadás után azzal az érzéssel, hogy érdemes volt eljönnie, mert gazdagabb lett egy másfajta látásmóddal, továbbgondolásra és megvalósításra érdemes tanáccsal.
Az előadás legfontosabb része, – amely tulajdonképpen az előadás címét is adta – az ember, környezet és fejlődés szoros összefüggéséről szólt. Az emberi természet állandóan új dolgok után vágyakozik, illetve mindig többet szeretne. Ám meg kell találni az egészséges középutat és a kompromisszumot. Teljesen nyilvánvaló, hogy az anyagi jólét nem, vagy legalábbis nem kizárólagos forrása az emberi egészségnek és boldogságnak. Fontos tényezők ugyan az anyagiak, de nem szabad csak ezekre helyezni a hangsúlyt.
Szerényebb, egyszerűbb életre való törekvés, a testi és a lelki egészség megtartása, kíméletes bánásmód a környezettel – talán ezek voltak az előadás legfontosabb megfogalmazásai és **Gauri Shankar Gupta** indiai nagykövet tanácsai a hallgatóság számára. Örömmel láttam, hogy a nézőközönség soraiban szép számmal foglaltak helyet középiskolás fiatalok is. Az ő szemszögükből ugyanis még inkább fontosak és megszívlelendőek az elhangzott gondolatok, tanácsok.

Szűcs Katalin (HJVK, Esztergom)

Rövid hírek Esztergomból

1.
Pál Ferenc közismertebb nevén Pál Feri atya, római katolikus pap,
mentálhigiénés szakember április 11-én tartott előadást *Önazonosság és önbecsülés*" címmel az esztergomi könyvtár szervezésében. A Dobó Katalin Gimnázium alulájában közel 350 fős közönség találkozhatott a
népszerű személyiséggel.

2.
Költészet Napja 2013
Idén ötödik alkalommal szólítottuk meg a középiskolás korosztályt a 49. Költészet Napja alkalmából.
Olyan verskedvelő fiatalokat hívtunk könyvtárunkba, akik szívesen megosztották versélményüket társaikkal. Nem szavalóversenyt szerveztünk, sem bármiféle megmérettetést. Mindössze azt szerettük volna, ha a verskedvelő fiatalok, elmondják kedvenc versüket

társaiknak, esztergomi, ill. párkányi középiskolásoknak. Erre az alkalomra a Költészet Napján, április 11-én, csütörtökön 13 órakor került sor az esztergomi városi könyvtárban 23 középiskolás diák részvételével. Mint az elmúlt négy alkalommal, idén is sikerül megtölteni a könyvtárat ezen a napon, bizonyítékául annak, hogy az internet, az elektronikus dokumentumok, a virtuális világ ellenére, pontosabban amellett él még a vers, és hatni is tud. A rendezvénnyel egyidőben könyvtárunk kiállítási tárlóiban munkatársaink kedvenc verseit is elolvashatták, melyeket honlapunkon (*http://www.vkesztergom.hu*) is megtalálnak.

3.

Képes útibeszámoló a Szentföldről

Tóth Vencel atya, a magyar ferences provincia szentföldi biztosa nemrégiben a Szentföldön járt. Úti élményeiről, az ott zajló munkáról tartott képes előadást április 15-én könyvtárunkban.

VI. Pál pápa Jézus szülőföldjét az ötödik evangéliumnak nevezte, amelytörténelmi emlékeivel, változatos természeti viszonyaival s a ma ott élő keresztények tanúságtételével nagyon sokat megőrzött a kétezer évvel ezelőtti állapotokból. A világ keresztényeinek támogatása nélkül fennáll a veszélye annak, hogy a szentföldi keresztények elfogynak, és **Jézus** szülőföldjének szent helyei pusztán múzeumi látványosságok lesznek. Ez a veszély ma sajnos időszerűbb, mint fél évszázada. E terület népességének ma már csak mindössze két százaléka keresztény, és a politikai bizonytalanság, valamint a nehéz megélhetés miatt igen nagy mértékű körükben az elvándorlás.
Jézus szülőföldjének őrzésével és a Szentföld keresztényeinek segítésével **VI. Kelemen pápa** 1342-ben bízta meg a ferenceseket. Akkor alakult meg a szentföldi ferences kusztódia, amely a helyszínen a legnehezebb időkben is kitartott és védte a keresztény érdekeket és amelynek ma 300 ferences szerzetes a tagja, akik 34 nép fiai. A szentföldi kusztódia munkájának támogatására a világ számos országában a ferences provinciák szentföldi komisszariátust működtetnek. Az a feladatuk, hogy ébren tartsák hazájukban a szentföldi keresztények iránti szolidaritást, és zarándoklatokat szervezzenek. A magyar ferences provincia szentföldi biztosától, **Tóth Vencel atyá**tól megtudtuk, hogy a ferencesek ma igen sokrétű tevékenységet fejtenek ki a Szentföldön. Jeruzsálemben, Betlehemben, Názáretben és sok más településén összesen 54 szent helyet tartanak fönn, 24 plébániát vezetnek a helybeleik számára, 14 iskolát működtetnek a keresztények számára, de az oktatási intézmények a muzulmán és a zsidó diákok előtt is nyitottak. Zarándokszállásokat, árvaházat, öregotthonokat is fenntartanak, és van három világhírű akadémiai intézetük, melyek az szentföldi bibliai, archeológiai kutatások műhelyei.
Forrás: *www.ferencesek.hu*

Mocsa

Művészpalánta mutatkozott be a mocsai könyvtárban

Március 23-án, egy általános iskolás fiú, **Szanyi Róbert** akvarelljeiből és pasztellrajzaiból nyitottunk kiállítást a Községi Könyvtárban, Mocsán. A barátságtalan időjárás ellenére szép számmal gyűltünk össze ezen alkalomból. A családtagokon kívül többek között eljöttek tanárai, az iskola igazgatója és több szülő is.

Robit először osztálytársa, **Pirityi Kamilla** köszöntötte egy népdallal, majd pár szóban bemutattam őt.
Robi 7. osztályos tanuló. Édesanyja elmondása szerint, 6 éves koráig nem volt hajlandó ceruzát venni a kezébe. Aztán nagycsoportos óvodás korában elkezdett rajzolni, festeni. Addig csak szemlélődött, figyelte a környezetét. Valahogy úgy lehetett ez, mint amikor egy kisgyermek nem szólal meg, s már félnek a szülők, hogy nem tud, s aztán egyszer csak mondatokban kezd el beszélni.
Robi is kihagyta a pont-pont-vesszőcskét, mindjárt „alkotott".
Az iskolában is korán kitűnt tehetségével: sok szép általa készített kép díszíti az osztálytermüket, szívesen illusztrálja az irodalomból tanult műveket, történelmi eseményeket is.
A nyári alkotótáborban volt szerencsém egész nap figyelni a munkáját. Robika teljesen átadja magát az alkotásnak, szinte csak befelé figyel. Pedig a táborban nagy volt a nyüzsgés, de ő azt is ki tudta zárni. Nyugodtan, biztos kézzel rajzolt, festett, örömét lelte benne.
Nagyon jó színlátása van, csodálatos lelki gazdagságról árulkodnak képei, élnek a színek, ragyogóak, tiszták. Szinte jókedve lesz tőle az embernek!
Miközben rendezgettem a képeit, **Kosztolányi Dezső**: *Mostan színes tintákról álmodom* című verse jutott eszembe, amit fel is olvastam vendégeinknek.
Magam és mindenki nevében sok sikert kívántam Robinak, és azt, hogy találja meg a számára kijelölt utat! Szülessen még több kiváló alkotás saját, és mások örömére !
Könyvtárunkban egy kicsit szűkös volt a hely a majdnem harminc embernek, de nagy jövőbeni reményünk, hogy tágasabb helyre költözünk. Akkor talán méltóbb helyszínt tudunk biztosítani az ilyen alkalmaknak.
Tervem, hogy továbbra is teret adok a köztünk élő tehetséges, kreatív emberek alkotásainak, segítem kiállítani a különleges gyűjteményeket.

Szabadka-Nagy Julianna
(Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár, Mocsa)

Beszélgető Klub a mocsai könyvtárban

2006-ban megalakult egy kis közösség „Életmód Klub" néven, a könyvtárban. Két év kényszerű szünet után – áthelyeztek az iskolába dolgozni - alig várták, hogy ismét összejöjjünk. Tapasztalom, hogy az embereknek hiányzik a közösség, igényük van rá, egyre jobban, főleg a 45-60 éveseknek. A gyerekek már kirepültek, sokak számára a televízió nem ad megfelelő kikapcsolódást. Kell egy hely, ahol élményt cserélhetnek, beszélgethetnek.
A Könyvtár jó közösségi hely, főleg, ha olyan hangulatot áraszt, hogy szívesen tartózkodnak ott a látogatók, az is, aki csak belép fénymásoltatni. Jól érzi magát, elbeszélget, körülnéz és végül könyvet is kölcsönöz.
Jelenleg 14 tagunk van, ebből négyen nyugdíjas korúak.
Kéthetente találkozunk 17 órától (legutóbb március 5-én,

19-én és április 9-én), de gyakran megesik, hogy este 8 órakor még valaki új témát hoz fel. A könyvolvasás a csapat szenvedélye, kézről-kézre járnak a könyvek, egymásnak ajánljuk a témákba vágó olvasmányokat és a szépirodalmat. Én pedig szívesen beszerzem a keresett könyveket.

Általában a helyben lakó **Fekete Zsazsa,** kineziológus vezeti a beszélgetéseket, aki segít a mindennapi életben kialakuló nehézségeink feldolgozásában. Jótékony tanácsokkal látja el kis közösségünket, amelyből sokat tanulunk. Nem utolsó sorban kibeszélgethetjük mindennapi gondjainkat.

Tervünkben áll, hogy további előadókat hívunk meg, többféle témában.

Beszélgetünk az egészségünk megtartásáról, a gyógynövények alkalmazásáról, az egészséges táplálkozásról, a kiskertünk gondozásáról, a reform-élelmiszerekről. Vetőmagokat csereberélünk egymás között. Minden alkalommal hoz valaki az általa készített – egészséges összetevőkből álló – süteményből. Megkóstoltunk már répás bögrés sütit, finom aszalt gyümölcsös köleses süteményt, cukormentes szilvalekváros kiflit.

Nem csak a hagyományos és újfajta ételek készítésére vagyunk fogékonyak, hanem kézműves termékek, kézimunkák technikáinak elsajátítására is.

A szép tavaszi idő eljöttével kirándulásokat tervezünk a környékre az „apostolok lován". Közben beszélgetünk, a nyár eljöttével gyógynövényeket gyűjtünk.

További tervünk, hogy a kertünkben megtermelt egészséges gyümölcsöket, zöldségeket egy „*Gazda-udvar*" keretén belül kiállítjuk, és lehetőséget biztosítunk a megvásárlásukra, illetve „cserekereskedelemre" is.

Szabadka-Nagy Julianna
(Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár, Mocsa)

Tata

Élet a fehér pokolban

„Ezt mindenkinek hallani kell!" - Sóhajtott fel egy néző **Berghoffer Róbert** előadása után. A szerző, aki jócskán elhaladta a nyolcvan esztendőt, kiváló előadást tartott az általa megélt fogolytáborban töltött évekről. A „malenkij robot" a „kis munka" kifejezés nem ismeretlen Magyarországon, a háború után sokakat vittek az akkori Szovjetunió területére ilyen ürüggyel. Hatalmas beruházásokat kezdtek ott a ritkán lakott területeken, s kellet a munkáskéz. Legkönnyebb volt a második világháborúban vesztes országok lakosait - utcán, utakon, bárhol - rajtaütésszerűen összefogdosni, s marhavagonokba zárva eljuttatni a messzi területekre. Így történt ez vendégünkkel, a *Tabu* című könyv szerzőjével is, akit már a szülői ház mellől vittek gyűjtőtáborba, mikor épen, sértetlenül hazatért a harcokból, ahol addig pilótaként szolgált. A Szovjetunióba hurcolták számos sorstársával együtt, s embertelen körülmények között éhezve-fázva, folyamatos robotban dolgoztatták őket, velük végeztetve el a legnehezebb fizikai munkákat. Az időjárás viszontagságainak kitéve, vékony, alkalmatlan ruhában, szegényes, tartalmatlan táplálékkal ellátva, nagyon sokan megbetegedtek, s ott pihennek ma is a messzi, idegen földben. Aki olyan szerencsés volt, hogy túlélte s évek múltán legyengülve hazatért, örök némaságra volt kárhoztatva: az akkori társadalmi berendezkedés, az akkori hatalom nem engedte, hogy bármi is kiszivárogjon ezekről a tényekről. Hosszú évek némasága után a ´90-es évek rendszerváltása hozta meg a lehetőségét annak, hogy ezek a történetek napvilágra kerüljenek. Szinte új műfaj született: a Gulág-irodalom. Egyre-másra jelentek meg a visszaemlékezések. A Móricz Zsigmond Városi Könyvtár 2013. március 6-i Könyves szerdáján a **Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesüle**ttel közös szervezésben **Berghoffer Róbert**et látta vendégül. A szerző mindennemű hatásvadászattól mentesen, szikár tényekre

hagyatkozva, kerülve az érzelgősség csapdáit, tárgyilagosan, mégis megindítóan beszélt az átéltekről. A tömör összegzést követően vetítéssel fejezte be mondandóját, majd várta a kérdéseket. A hallgatóság azonban néma maradt, sokáig képtelenek voltak megszólalni az emberek. Mindenkit megérintett a történet, s csak nagy sokára ocsúdtak fel annyira, hogy néhány kérdést tegyenek fel. Inkább csak megrendült sóhajtásokat hallottunk, s a fent már idézett mondat hangzott el sokak szájából: ezt mindenkinek hallani kell!

Petrozsényi Eszter (MZSVK, Tata)

A női test csodája

Hoppál Bori, női testtudat kutató volt vendége könyvtárunknak, célzottan március 8-án, a nőnapon.
A TÁMOP 3.2.13 keretében megvalósuló „*Előadások a polcok közt*” című sorozatunk második előadója kedves, közvetlen stílusával hamar megtalálta a közös hangot a közönséggel, akik között szinte minden korosztály képviseltette magát.
„Mindnyájan tudjuk, hogy a Szép Női Test, mint olyan nem létezik, hiszen koronként és kultúránként a legkülönbözőbb szépségideálokkal találkozhatunk. Legtöbbünk mégis próbál megfelelni a külső elvárásoknak, és ha nem sikerül, rosszul érezzük magunkat a bőrünkben. Pedig a női test igazi szépsége kívülről talán nem is látható, csupán belülről megélhető és onnan kisugárzó.”
http://www.noitestcsodai.hu/bemutatkozas/honlaprol.html
Számomra sokkoló képpel indult az előadás: a tükör előtt álló fiatal nő csont és bőr (anorexia jegyeit mutatja), mégis egy buja idomú képmás néz vissza rá…
A tudatunk kivetíti a bennünk élő képet, ezért látjuk másképp önmagunk a tükörben. Ha kövérnek gondoljuk magunkat, akkor annak, ha rettegünk a ráncok megjelenésétől, akkor felerősödve köszöntenek vissza reggelente a tükörből a legapróbbak is. Viszont ha békében élünk énünkkel és ezáltal a testünkkel is, akkor egész más hangulatban indul a nap, amikor reggelente megpillantjuk magunkat, akár a tükörben, akár a párunk szemében.
Mit tehetünk, hiszen a média, a bulvárlapok, a reklámok mind - mind azt sulykolják belénk, hogy nem vagyunk tökéletesek, ha nem rendelkezünk megfelelő mellmérettel, tökéletesen sima arccal és tökéletes alakkal. Ja, és persze mindenütt mindenkor legyünk toppon: a munkában és a magánéletben egyaránt!
Ismerjük meg önmagunkat, keressük meg mindazt a csodát, ami csak bennünk van, merjünk örülni és éljünk holdciklusunknak megfelelően! Tudjuk, mikor van szükségünk elvonulásra, mikor vagyunk szellemileg a legaktívabbak, és mikor kerüljük inkább párunkkal a beszélgetést, mert biztos, hogy nem tudunk közös nevezőre jutni…
Ajánlom mindenki figyelmébe a www.noitestcsodai.hu honlapot, ahol további érdekes témákat találunk **Hoppál Bori**tól.

msi (MZSVK, Tata)

Szerelmes kamaszok

Dr. Almási Kitti pszichológus, a közönséggel első perctől kezdve közvetlen kapcsolatba került 2013. március 9-én délelőtt, a *Kamasz panasz* sorozat „*Szerelem, vagy függés*” című előadásán, a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban. Mintha idősebb testvér, vagy barátnő lett volna, olyan könnyen megtalálta a tónust a jelenlévőkkel. Aprólékos gonddal hívta fel a figyelmet olyan alapvető, otthonról

hozott determinációkra, melyek szinte mintát adnak az illetőnek a saját életében. Ez akkor is kötöttséget, függést okoz, ha nem követi valaki a példát, hanem éppen ellene dolgozik, mert így is folyamatos befolyás alatt él. A jó kapcsolatban mindkét fél töltekezik egymásból, és a bennük rejlő lehetőségeket a jó kapcsolat kiteljesíti. Ha ez nincs meg, elbizonytalanodás lép fel, majd a fokozatos önfeladás és a megalázott helyzet önértékelési zavar kialakulásához vezet, mely könnyen átfordul depresszióba. Az állandó kritikai hang a párkapcsolatban is ledorongol, felerősíti az illetőben megbújó alapszorongásokat, míg a dicséret alapú megközelítés szárnyakat adhat. Ha egy kapcsolatban baj van, s a problémát nem tárják fel, nem beszélik meg, hol a hiba, azon javítani sem tud egyik fél sem. A kulturált szakításból épülni lehet a jövendő kapcsolatok számára. Ha nem maradhat együtt a két fél, a válás nem mindig jár negatív hatással. Ha a gyerek utána nyugodtabb körülmények közé kerül, még pozitív hozadéka is lehet. Előfordul az a tragikus eset, amikor az egyik szülő halála miatt lesz csonka a család. Ilyenkor az itt maradó szülő szeretete túlzott féltésbe csaphat át, amely a gyereknél „szabadulási kényszerhez" vezet. Ennek fordítottja az elhanyagolás. Ha mindegy mit tesz, vagy mond a gyerek, a szülő nem figyel rá, nem vesz róla tudomást. Ennek a viselkedésnek sokkal rombolóbb hatása van, mint akár adott esetben a verésnek. Akkor legalább „figyelnek ránk." Az életben azt tűrjük a legnehezebben – s ebben nincs különbség felnőtt, vagy kamasz között -, ha nem váltunk ki érzelmet a másik félből. Az a teljes megsemmisülés érzését kelti. A terapeuta segíthet, hogy újra felépítse valaki saját személyiségét és a gyerekkori érzelmi hatások kiküszöbölődjenek, ismét értékesnek érezhesse magát az illető. Személyiségzavar estén (depresszió, pánikbetegség) azonban csak alakítgatni lehet a páciens lelkületét, végleges gyógyulás nem várható. A Borderline szindrómánál a kiváltó ok sokszor a csecsemőkori, vagy kisgyermekkori bántalmazás. Ennek következménye, hogy a kötődés vágya kialakul, de nem mer elmerülni a kapcsolatban, mindig visszaretten, mintegy védve önmagát, mert fél a sérüléstől. Ennél a pontnál felélénkült a közönség és a diákok sorra tették fel az őket foglalkoztató kérdéseket a témában. Az előadó szellemesen, részletekbe menően válaszolt, s látszott, hogy élvezi a hallgatóság kíváncsiságát, s azt, hogy ők is aktív részeseivé váltak az előadásának, megértették, magukénak érzeték az előadott gondolatokat. A feltett kérdések nyomán rátért a szülőkről való „leválás" fontosságára, melyet a „lázadás" folyamata előz meg. Szólt a gyökerek tiszteletéről, mely önmagunk tiszteletét vonja maga után, s végül a közönségben nagy visszhangra talált a „tedd, ami a legnehezebb" elve, vagyis önmagunk legyőzése, mely igen komoly sikerélményhez vezet. Az előadás végén találóan írta le a vadász és a vad példájával az önfeladó kapcsolat hátrányait. Ha nem kell megküzdeni érte, nincs öröm a „zsákmányszerzésben." Az emberi kapcsolatok is lefordíthatóak erre a helyzetre: ha könnyedén ölünkbe hull valami, nem is értékeljük úgy, mintha küzdenünk kellett volna érte. A küzdelem, saját határaink feszegetése adja az igazi értékét a dolgoknak. A szerelmi kapcsolatban a puszta testiségen túl olyan belső többlet is van, melytől az energiáink áradni kezdenek, önmagunk kiteljesedését érezzük, és hallatlan többlet-teljesítményre leszünk képesek érzelmi és szellemi téren egyaránt. Ne érjük be kevesebbel!– szólt a délelőtt végső tanulsága.

Petrozsényi Eszter (MZSVK, Tata)

Egy csészényi hang - Weöres centenárium

Weöres Sándor költő, író, műfordító, irodalomtudós éppen száz éve született Szombathelyen. Erről a jeles eseményről emlékezett meg a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár március 20-án, az *Egy csészényi hang* című programjában, amikor meghívta **dr. Alföldy Jenő** irodalomtörténészt, érdemes tankönyvírót, hogy előadást tartson a költő munkásságáról.

A programot a Menner Bernát Zeneiskola növendékei nyitották meg két rokokó fúvós zeneművel, mellyel megteremtették a kellemes, ünnepi hangulatot a költészethez. Vendégünk először Weöres azon gyermekverseiről beszélt, amelyek az általános iskolai irodalom tankönyvekben is fellelhetők. A verseket **Dományi Zsuzsa,** könyvtáros olvasta fel: így a *Szán megy el az ablakod alatt* című ismert gyermekverset és a *Hazatérés* címűt is, melynél az előadó párhuzamot vont a versben szereplő öreg kutya és Odüsszeusz kutyája, Argosz között. Az Odüsszeia szerint Argosz húsz évig várt türelmesen a gazdájára. Öregen, rühesen, a szemétdombon fekve elsőként ismerte fel a hazatérő Odüsszeuszt, s rövidesen kimúlt.

Az előadás nagy részét **Weöres Sándor** öregkori főműve – és a gyermekversek mellett legsikeresebb könyve – a *Psyché* tette ki. **Alföldy Jenő** azt vallja, az irodalom értelmezőjének az a feladata, hogy feltárja ennek a műnek az igazi erényeit, s így segítségére legyen az olvasóknak, pedagógusoknak és diákoknak. Meggyőződése szerint a *Psyché*nek kiemelt helye van a közművelődésben, az iskolai oktatásában. A *Merülő Saturnus* című Weöres kötetben (1967) részletek jelentek meg a „19. század eleji költőnő", Psyché, azaz **Lónyay Erzsébet** nevével ellátott verseiből. Később napvilágot láttak Weöres líratörténeti gyűjtései, a magyar költészet érdekességeit és ritkaságait felvonultató közlemények. Ezek abban a hitben erősítették meg az olvasót, hogy **Lónyay Erzsébet** valóságos személy volt, akinek versei és életrajzi adatai **Weöres Sándor** kutatómunkáinak köszönhetően kerültek felszínre. Amikor azonban 1972-ben napvilágot látott a *Psyché* című könyv, kiderült, hogy valami egészen másról van szó: **Lónyay Erzsébet** nevű költő ugyanis nem létezett soha. **Weöres Sándor** nem valamely egykori költőt idézte fel, hanem a 18–19. század fordulójától az 1830-as évek elejéig tartó időszak stílusát imitálta Psyché verseiben. Mondhatni, egy irodalmi korszak stílusát idézte, miközben verseivel együtt létrehívta, s egyéni jegyekkel ruházta fel a költőnőt. A versciklusból olyan versek hangzottak el, mint: *Eggy kapós ifiúhoz, Félig megbánás, Leány furfang, Tükör előtt.*

A közönség soraiban ülő felnőttek és diákok figyelmesen hallgatták az izgalmas, nagy tudásról tanúbizonyságot adó, mélyreható előadást. **Dr. Alföldy Jenő** zárásként hangsúlyozta, reméli, hogy sikerült felkelteni az érdeklődést a centenáriumát ünneplő **Weöres Sándor** költészete iránt.

Dományi Zsuzsa (MZSVK, Tata)

Az X, Y és a Z generáció a technikai fejlődés sodrában

Tari Annamária volt a vendég a Móricz Zsigmond Városi Könyvtár *Kamasz panasz* című sorozatának legutóbbi rendezvényén, 2013. április 6-án, szombaton délelőtt. A közvetlen hangvételű, vetítéses előadás során - melyet a fiatalok is nagy érdeklődéssel fogadtak -, a pszichológus kendőzetlenül beszélt a generációk egymás mellet éléséről, kapcsolataikról és konfliktusaik eredőjéről. A

legfontosabb dolog, hogy a szülő tartson lépést a technikai fejlődéssel, kövesse a gyermekét arra a területre, ahol a gyerek a ”bennszülött”, vagyis az online térbe. E nélkül ellenőrizhetetlen és veszélyes területekre tévedhet. Ha ezt túl későn veszi észre a szülő, igen súlyos dolgok történhetnek. Ma a felnövő fiatal egészen más helyzetben van, mint az úgynevezett X generáció (akik a `60-as évektől kb. `80-ig születtek), vagyis a szüleik. Nekik még megadatott a gondtalan, szerencsés esetben harmonikus gyerekkor, és jó esetben az első igazi kihívást 18 éves korukban élték meg: az érettségi volt számukra az első nagyobb megmérettetés. A mai fiatalnak, vagyis az Y és a Z generációnak (a `80-as években, valamint a `95 után születetteknek) jócskán lerövidült a gyermekkora, s már sok esetben 10 éves korban szembesülniük kell döntő versenyhelyzetekkel. Ezeket még nem tudja felkészülten kezelni és igényli a „megállást”, a feszültség levezetését (lásd: roham-ivás), vagy sokkal súlyosabb esetben végzetes lépésekre is sor kerülhet. Ekkor még mozaikszerű, kialakulatlan a személyisége. Ugyanakkor egyes dolgokban koraérett, viszont kommunikációja felületes. A kapcsolataiban figyelmet és hitelességet igényel, a családi kötelékben pedig sokszor kilóg a megszokott környezetéből. Az Y és Z generáció fordított szocializációja miatt munkája során sokszor előnybe kerül az idősebbekkel, akik viszont tekintélyelvű világképüket veszélyeztetve érzik általuk, s úgy látják, érdekeik ellentétesek a fiatalokéval. Ez állandó konfliktusforrás lehet. Életszemléletük és értékrendjük annyira különbözik a megszokottól, a régitől, hogy teljesen más számukra a dolgok súlypontja. Az online teret ugyanolyan valóságosnak hiszik. Az abban kialakított kapcsolatokat ugyanolyan súlyúaknak érzik, mint a valóságban megélteket. Ezért fordulhat elő, hogy az online kapcsolatban történő megcsalásra, offline reagálnak, vagyis valós cselekedettel válaszolnak (pl.: öngyilkossági kísérlet). A közösségi oldalakon legtöbben egy kozmetikázott képet mutatnak magukról: igyekeznek szebb fotót feltenni, okosabbnak látszani, olyan dolgokat megjelölni, melyek ideálisabb színben tüntetik fel őket. Egy Z generációs gyerek ezzel a narcisztikus világgal találkozik, ennek igyekszik megfelelni, míg a valóság nem ennyire „csak önmagával foglalkozó”. A hálózati létben sokszor megnyilvánul a rejtett és csoportos agresszió, mely ellen szintén egyedüli biztos védelmet az a családi légkör ad, mely helyes értékrendre neveli a fiatalt. Vagyis az olyan család, ahol időt szánnak rá, meghallgatják, figyelnek a gondjaira, de nem akarják mindenáron a saját akaratukat rákényszeríteni, egészséges mozgásteret engednek számára, és józan korlátokat állítanak fel. Egyszóval, ha a szülőnek nincs „vakfoltja”, akkor észreveszi a jeleket, s nem vágja el a témát azzal: „ez a mi családunkban úgysem történhet meg”! Fontos tehát a világhálón rejlő veszélyek ismerete a szülő számára, kötelező ezeket felmérnie, ha igazán fontos számára a gyermeke egészséges lelkülete. A megnyugtató, boldog, kiegyensúlyozott otthoni légkör, ahová még a „nehéz” korban lévő kamasz is bizalommal fordulhat a legfontosabb segítség a serdülőkor idején.

Petrozsényi Eszter (MZSVK, Tata)

Dévai Nagy Kamilla és Krónikásai Tatán

A Költészet Napja előestéjén, 2013. április 10-én, a vers és a dal nagyköveteit hallgathattuk a Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban. A műsor a megszokott módon a Menner Bernát Zeneiskola növendékeinek koncertjével kezdődött. A kezdő ütősök elragadóan mutatkoztak be, utánuk **Menyhárt Margaréta** és **Stock Martin** énekelt duettet a *Nyomorultak* című zenés játékból. Őket követően hirtelen öröm-áradással indult a meghívott vendégek előadása. Az első daluk, melyet közösen adtak elő fergeteges, tavaszváró, boldog ujjongás volt. Egy órára megszűnt körülöttünk a világ. Elmúlt minden külső hatás és csak a költészet, a vers, a zene maradt. **Dévai Nagy Kamilla** előadóművész és Krónikás énekiskolájának fiataljai varázskört vontak a hallgatók köré. A dallamok, a megzenésített versek olyan magas színvonalú költői - zenei élményt nyújtottak, amilyennel nagyon ritkán

találkozhatunk. Ma, amikor a technika mindenhová elrepíti a kultúrát, azt feltételezhetnénk, hogy nem lehet meglepetést átélni az előadások során. Egy dolgot viszont a legfejlettebb technika sem tud közvetíteni: a személyiség varázsát, az élő jelenlét fűtöttségét. A tegnapi délutánon átélhettük a legnagyobb előadókra jellemző megrendítő hatású kisugárzást. A művésznő tanítványait olyan szeretettel figyelte, minden mozdulatukat követte, és szinte „védőhálót" feszített ki tekintetével a növendékek köré. Az alázat szép példáját adta, ahogyan a vokál kíséretben alárendelte csodálatos hangját a növendékek még kicsit kiforratlanabb énekének, s finoman, minden rezzenésüket követve, háttérben maradt, s csupán aláfestő kíséretet szolgáltatott a szerzeményekben. A magyar költészet legnagyobbjainak gondolatait közvetítették több mint egy órán keresztül, s ez úgy röppent el, hogy nem is érzékeltük az idő múlását. Az előadás végén hatalmas vastaps köszönte a gyönyörű műsort. Ennek végeztével azonban a közönség visszaült a helyére, nem akarta elhinni, hogy vége a csodás perceknek. A szereplők ezt látván örömmel adtak ráadást, s a befejező dal legfontosabb gondolata: őrizd a lángot! Ezt kívánjuk **Dévai Nagy Kamillá**nak és tanítványainak: terjesszék a magyar verset, a magyar dalt, szerte a világon hirdessék a magyar kultúrát, őrizzék a lángot!

Petrozsényi Eszter (MZSVK, Tata)

Házunk tája

Ez történt a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban

Tatabánya

ÖKO-ESTEK A JÓZSEF ATTILA MEGYEI ÉS VÁROSI KÖNYVTÁRBAN

2013. március 25. hétfő

A szél mindig fú? A szélenergia otthoni hasznosítási lehetőségei

DR. TATAI-SZABÓ MIKLÓS mérnök tanár, gépészmérnök előadásáról

A télies tavaszban figyelemre méltó érdeklődés kísérte **Tatai-Szabó Miklós** mérnök-tanár előadását könyvtárunkban.

Bevezetőjében Földünk ökológiai állapotáról és energiafelhasználásáról kaptunk képet, amely nem éppen a derűs jövőbe vetett hitünket erősítette. Jelenleg négy Földre lenne szükség ahhoz, hogy minden lakos alapvető energiaigénye biztosítva legyen. A levegő széndioxid szintje 1958 óta 18%-kal növekedett, míg a globális hőmérséklet 1850-től 2010-re +0,6 Celsius fokkal emelkedett, és ez a tendencia egyre fokozódik. Egyes előrejelzések szerint 2060 körül már 1-1,5 fokkal lehet magasabb az átlaghőmérséklet. Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása olyan szintet ért el, amely azonnali cselekvésre kellene, hogy ösztönözzön mindenkit.

Hazánkban a kőolaj-földgáz-szén energiahordozók a hazai felhasználás 82%-át teszik ki. A fosszilis energiahordozók kinyerése egyre nehezebb, egyre több erőfeszítést igényel. Az viszont reménykeltő, hogy egyre nagyobb részarányban fordulunk a megújuló energiák felé. A nap- és szélerőművek, a geotermikus energiák felhasználása ma már túl van a kísérleti stádiumon. Az már nyilvánvaló, hogy a mostani kitermelési csúcs 2050-re egy gyors esési tendenciát jelez előre, és ez az emberi civilizáció fenntarthatóságát veszélyezteti. A megoldást a nem megújuló energiák felcserélése jelentheti a megújulókra.

A megújuló energiák egyike a szélenergia. A szélenergia igába fogása viszont nem egyszerű. Ehhez olyan területek szükségesek, ahol általában mindig fúj, és erős a szél. Ennek megtervezéséhez szükségünk van egy globális széltérkép felhasználására vagy egy helyi elkészítésére.

A szélenergia felhasználásának kezdete az amerikai kontinenshez fűződik, olyan területekhez, melyek kiestek az elektromos energia hálózatból. Kezdetben a víz felemeléséhez használtak szélkereket, majd a helyi világításhoz. Egy ilyen kezdetleges szélkerék viszont csak csekély mennyiségű áram létrehozásához volt elegendő. Egyre nagyobb szélkerekek készültek, még ipari méretekben is alkalmazták azokat. Napjainkban a befektetés egy ilyen berendezésbe viszont csak hosszú idő múlva térül meg, de kombinálva a napelemekkel már gazdaságos lehet. Ipari méretekben a szélerőművek egymáshoz kapcsolása lehet kifizetődő. Kérdéses viszont, hogyan lehet visszatáplálni egy hálózatba a megtermelt felesleges áramot.

A jövő villamosenergia-rendszerét egy hibrid, intelligens hálózat alapozhatja meg, amely többfajta erőforrásra, így a nap-, a gáz-, a geotermikus- és a szélenergiák kombinációjára épül. A szélenergia-kapacitásunk bővítésével kapcsolatosan azért van mit javítanunk, hiszen 2012-ben Magyarországon egyetlen egy wattnyi fejlesztés nem történt, míg európai szinten nagyobb elmozdulás volt tapasztalható.

A kontinens mutatói szerint a szélenergia felhasználásában a mezőny végén kullogunk, de egyre többen érdeklődnek, mind egyéni felhasználói, mind vállalati szinteken az egyre drágúló hagyományos energiák kiváltása iránt.

Nász János (JAMK, Tatabánya)

Könyvvásár a Fő téren

Könyvtárunkban szinte már hagyomány, hogy tavasszal és ősszel könyvárusítást tartunk leselejtezett és ajándékba kapott könyveinkből, időszaki kiadványainkból. Az idén április 8-án volt a vásár, ami azért is említésre méltó, mert igazi kihívást jelentett a több ezer dokumentum elhelyezése a könyvtár olvasótermében. Még felfordított papírdobozokon is feküdtek folyóiratok. A nagyrészt szépirodalmi művek mellett műszaki, informatikai könyvek, útikönyvek, szótárak, lexikonok várták az érdeklődőket. Igazi kincsek, különlegességek is előkerültek, mint például az 1967-ben kiadott **Arany János** eredeti kéziratos *Toldi*jának hasonmás kiadása, vagy **Gárdonyi** *Én magam* című műve 1938-ból. A könyveket 150, az időszaki kiadványokat 50 és 300 forint közötti áron kínáltuk. A kereslet igen nagy volt, mivel több, mint ezer darab könyv és körülbelül 300 folyóirat találta meg új gazdáját. Az el nem adott dokumentumok egy részét megtartottuk, és az olvasótérben egy kijelölt polcon tovább árusítjuk nyitvatartási időben. Az eladott kiadványok után befolyt összegből remélhetőleg majd új könyveket vásárolhatunk.

Nagy Éva (JAMK, Tatabánya)

EmberKözelben Crespo Rodrigo

2013 januárjában kezdődött el a József Attila Megyei és Városi Könyvtár új, *EmberKözelben* című programsorozata, amelynek első vendége **Schmidt Csaba**, Tatabánya polgármestere volt. 2013. április 8-án a Jászai Mari Színház, Népház igazgatóját, **Crespo Rodrigó**t látta vendégül a könyvtár. A házigazda és beszélgetőpartner szerepét az intézmény igazgatója, **dr. Voit Pál** töltötte be.

A költészet napja alkalmából a beszélgetést egy-egy, a

témához illő vers fűszerezte meg (bolíviai gyermekvers, **Petőfi Sándor**: *Levél egy színészbarátomhoz*). **Crespo Rodrigo** mesélt gyermekkoráról, tanulmányairól, színészi pályájáról, sikereiről, kudarcairól. 1973-ban született Budapesten. Édesapja bolíviai, aki azért érkezett Magyarországra, hogy hazájában félbeszakadt tanulmányait országunkban folytathassa. Itt ismerkedett meg **Rodrigo** édesanyjával, akinek születése után a család Bolíviába költözött, de az ottani belpolitikai helyzet súlyosbodásával végül édesanyja öt évvel később visszatért Magyarországra. Meghatározóak voltak számára az Esztergomban eltöltött évek, ahol megismerkedett a zenével. Vadászpilóta szeretett volna lenni, de végül színész lett. Az iskolában hallott a színészmesterségről, de a jogra is felvételizett. A Színművészei Főiskolára első próbálkozás után felvették, osztályfőnöke **Huszti Péter** és **Kerényi Imre** volt, osztálytársai többek között **Viczián Ottó**, **Gubás Gabi**. A főiskola befejezésével Miskolcra készült, hogy vidéken kitanulja a színészmesterséget, de végül a pesti Madách Színházban kezdte el pályafutását. Két évet töltött a Győri Nemzeti Színházban, majd 2008-tól a székesfehérvári Vörösmarty Színházban játszott. Itt fogalmazódott meg benne a gondolat, hogy szeretné vezetőként is kipróbálni magát, ezért beadta jelentkezését a tatabányai Jászai Mari Színház, Népházba, amelyet 2010-től vezet. Komoly változásokat indított el a színház életében, átstrukturálta a repertoárt - a különböző korcsoportok ízléséhez igazítva, - amelyben a kortárs

mellett, a klasszikus illetve a musical darabok is szerepet kaptak. A megjelent közönség szerint az új irány előre viszi a színházat, öregbíti a város hírnevét és más társulatok, illetve vendégszínészek számára is vonzóvá teszi. Szinkron színészként is ismertté vált, hangját viszonthallhatták a nézők például a *Good Will Hunting*ban, a *Da Vinci-kód*ban, vagy az *Amerikai szépség*ben.

Pálmai Éva (JAMK, Tatabánya)

A könyvtár, mint kiállítótér

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár Népház úti Fiókkönyvtárában (a volt Városi Könyvtár központjában) 2009 szeptemberétől láthatnak az érdeklődők különböző kiállításokat, tárlatokat. Ezzel kezdetben az volt a célunk, hogy csökkentsük a nagy belmagasság miatti sok fehér falfelületet, és általa barátságosabbá tegyük a könyvtárat, valamint a manapság egyre kevésbé a könyvekről szóló bibliotékát megtöltsük valamiféle többlettel. Nem titkolt szándékunk volt még, hogy idecsalogassuk a művészet iránt érdeklődő látogatókat. Később a kiállítás megnyitókat jó lehetőségnek láttuk baráti beszélgetésekre, találkozókra, amelyeken aztán néhányan kedvet kaptak az olvasótáborunkhoz való csatlakozásra.

Az említetteken kívül van még valami, amiért helye van itt a képzőművészeti kiállításoknak, ez pedig nem más, mint hogy a szintén a Népházban székelő Bányász Képzőművész Kör a felújítás előtt évtizedekig a könyvtár jelenlegi felnőtt részlegének helyén működött.

A legtöbb kiállítás megnyitóját egy-egy zeneszám, vagy szavalat teszi hangulatossá.

A zenét túlnyomórészt a tatabányai Erkel Ferenc Zeneiskola növendékeinek köszönhetjük, de előfordul, hogy a kiállítók hoznak magukkal családjukból, vagy baráti körükből fellépőt.

A 3,5 év alatt különböző technikával készült alkotásokkal találkozhattak a hozzánk látogatók, mint például: akvarell-, akril-, olaj- és selyemképekkel, rézkarcokkal, láthattak intarziát és rézdomborítást. Témák tekintetében is változatos a paletta: szerepeltek konkrét pályázatra készült gyerekrajzok, gyermekkönyv-illusztrációk, őszi és téli tájképek, városképek. A kihelyezett fotókon bemutattuk Magyarország legnagyobb fáit, megyénk látványosságait légi felvételeken, de volt szerencsénk kiállítani olyan szerkesztett fotókat is, amelyeken az eredeti téma csak kiindulópont volt, s a végtermék már egészen másról szólt.

Idei első kiállításunk január közepétől két hónapon keresztül volt látható és négy fotós szemszögéből 34 képen mutatta be „*Az Által-ér völgyének természeti értékeit*”. Az ismeretterjesztő jellegű képaláírással ellátott felvételeket a következő kiállítóktól kaptuk: **Csonka Péter** természetfotós, **Dr. Riezing Norbert** okleveles erdőmérnök és élővilág-védelmi szakértő, **Mocsi Ádám** természetvédelmi mérnök és **Pribéli Levente**, aki a tatabányai Árpád Gimnázium diákja.

Jelenleg **Bócsó Rozália** valamint **Bródi Ilona** tatabányai festőművészek akvarell tájképeit láthatják az érdeklődők. A kiállítás május 10-ig tekinthető meg a könyvtár nyitva tartási idejében.

Nagy Edit (JAMK, Tatabánya)

Ízelítő kiállításainkból

1. **Csonka Péter**: A megyénkben csak alkalmi fészkelő a fokozottan védett hamvas rétihéja (Circus pygargus). Ez a hím madár kedvenc pihenőhelyén tollászkodik.

2. **Csonka Péter:** A régi tanyaépületekben, állattartó telepek környezetében még jellemző fészkelő bagolyfaj a kuvik (Athene noctua).

3. **Csonka Péter:** Sétáló átszíneződő rétisas (Haliaeetus albicilla). Gyakran keres táplálékot a tatai Öreg-tónál.

Bródi Ilona

Bócsó Rozália

Bródi Ilona: Öreg ház

Bócsó Rozália: Aratáskor

Angol nyelv a színpadon

2013. március 6-án nyolcadik alkalommal került megrendezésre az **"Angol nyelv a színpadon"** elnevezésű megyei rendezvény a tatabányai Dózsa György Általános Iskolában. A jelentkezéseket az előző évekhez hasonlóan harmadik osztálytól nyolcadik osztályig várták ének-zene, vers, jelenet kategóriákban.

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár GatewayUK állományának gondozójaként negyedik alkalommal ülhettem a zsűriben, **Soós-Vass Nóra** és **Soós Zoltán**, az Oxford University Press képviselőinek társaságában. A csapatok hét iskolából érkeztek, négy iskolából több csapattal neveztek a vetélkedőre.

Ebben az évben nyolc színdarabot láthattunk, például a „*The snow white and the seven dwarfs*", az „*Alien visit*", a „*The little red hen*", a „*The country mouse and town mouse*" történetét. Halhattuk a *Jada, Jada* dalát, egy népszerű popdalt **Furó Boglárka**, visszatérő versenyző előadásában, és a vetélkedő végén a Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskolából érkezett háromfős fiúcsapat egy rapszámmal kápráztatta el nem csak a zsűri tagjait, hanem minden résztvevőt.

Négy év zsűritagság után elmondhatom, hogy egyre népszerűbb ez a rendezvény. Ez alkalommal összesen 180 diák mutatta meg magát a színpadon. A jelentkező csapatok is egyre ügyesebbek, ezért is történhetett, hogy csak arany és ezüst fokozattal jutalmaztuk őket. Mindegyikük egytől egyig dicséretet érdemel a felkészítő tanáraikkal együtt. Külön köszönet illeti a rendezőintézményt, a Dózsa György Általános Iskolát többéves szervezői munkájáért.

Pap Zsuzsanna (JAMK, Tatabánya)

Rendkívüli irodalomóra a Bárdosban Kulin Ferenccel

2013. február 21-én, 14 órakor folytatódott az a sorozat, amely a József Attila Megyei és Városi Könyvtár a *TÁMOP-3.2.4.B-11/1-2012-0003 „Tudásdepó-Expressz" – Országos könyvtári szolgáltatások bővítése az oktatás és a képzés támogatásának érdekében* című pályázatának keretében valósul meg.

Röviden csak azt írhatjuk, mondhatjuk és ajánlhatjuk a rendezvényeken résztvevő diákoknak: **„Olvass velünk, olvass többet!"**. A programok mindegyike ezt célozza meg. Akár helytörténeti előadásról, akár könyvtári foglalkozásokról, órákról legyen is szó.

A rendkívüli irodalomóra pedig egyenesen azt a célt szolgálja, hogy az eddig elsajátított ismerteket elmélyítse, vagy éppen más megközelítésbe helyezze egy adott mű értelmezését. Ne csak a tankönyvszagú ismeretek alapján értelmezzenek, elemezzenek irodalmi alkotásokat, hanem az adott korszak, az adott író, költő legkiválóbb ismerőjétől valami mást, valami plusz dolgot, ismertet is kapjanak a tanulók.

Ez történt ezen a foglalkozáson is. **Kulin Ferenc**, a Károli Gáspár Református Egyetem tanára szólt röviden a XVIII. század végi és a reformkor irodalmáról, valamint a tragédiáról, mint műfajról. Az általános áttekintést követően **Katona József** *Bánk bán* című drámájáról beszélt részletesen.

Mi is a *Bánk bán*, mint mű? Nemzeti dráma, szerelmi dráma? Keletkezhetnek-e drámák a XIX. század elején, amikor a vallás, az egyház mindenre választ, megoldást ad.

Hol jelentkezik a műben először, hogy ez egy dráma lesz a

szó klasszikus értelmében? A mintegy egy órás előadásban azokra a momentumokra hívta fel a figyelmet egyetemi tanár előadónk, amelyek a műben fordulatot hoznak, illetve előrevetítik a tragikus végkifejletet.
Végezetül egy új megfogalmazásban összegezte **Kulin Ferenc** a *Bánk bán*t: egzisztenciális dráma.
És bár a mű keletkezésének időpontjában ez a megfogalmazás még nem élt, egy rövid filozófiatörténeti áttekintéssel kitért **Kant** munkásságára is – mintegy magyarázva magát a kifejezést.
Bár az előadás után lehetőség volt kérdések feltételére, vagy hozzászólásokra, a diákok a hallottakat inkább elraktározták magukban a dolgozathoz, az érettségihez. Két kérdés azonban felmerült a tanárnő részéről: egyrészt, mi az oka, hogy időről időre más és más értelmezést kapnak a drámák, valamint, hogy kitől és mikortól beszélhetünk a *Bánk bán* különböző értelmezéseiről? A válasz pedig **Sőtér István** irodalomtörténész nevéhez fűzhető, aki először írt a dráma értelmezéseiről, megítéléseiről, illetve magához **Kulin Ferenc**hez is köthető, aki az utóbbi időben több tanulmányt, könyvet jelenetetett meg a korszak irodalmáról, és benne **Katona József** *Bánk bán* című drámájáról is.
Búcsúzás közben is megállapítottuk: szükség van ezekre a foglalkozásokra. Valamint arról is szó esett, hogy az ilyen figyelmes diákoknak valóban megéri rendkívüli órákat tartani.

ifj. Gyüszi László (JAMK, Tatabánya)

Márciusi ifjak a Bárdos Gimnáziumban

Immár harmadik alkalommal került sor a Bárdos László Gimnáziumban a *TÁMOP-3.2.4.B-11/1-2012-0003 „Olvass velünk, olvass többet”* című pályázat keretében megszervezett rendkívüli irodalomórára.
Ezúttal – az élet és az időjárás által is rendezett időben – kicsit késve az eredeti, igazi március 15-höz képest, de sor került a márciusi ifjak által véghezvitt hőstettek megbeszélésére. Irodalomóra, de a márciusi ifjak irodalomban betöltött szerepét nem lehet az események felidézése nélkül feleleveníteni.
Ezen a programon, 2013. március 20-án **Turczi István** volt a „tanár”. Kezdő kérdés: Mi jut eszedbe arról, hogy március 15.? A válaszok -mint az első alkalommal, az „irodalom” fogalmának „értelmezésekor”- sokrétűek voltak. Azoknak is kellett lenniük, mivel nem ismételhették a tanulók a már elhangzottakat.

Ezek után előadónk felidézte az 1848-as márciusi eseményeket. Összeszedetten, a lényeges elemeket kiemelve, és élvezetesen adta elő a már ismert, és a kevésbé ismert történéseket.
Természetes volt, hogy nem csak az akkori március 15-ről szólt, hanem az előzményekről is. Fontos tudni és tudatosítani a diákokban, hogy bár ad hoc jellegűnek tűnhetnek az 1848. március 15-én lezajlott események, de ismerve, felidézve az akkori európai történéseket, érzékelhető volt, hogy nagy változások fognak bekövetkezni.
A pesti események részletesebb felidézése közben az előre megbeszélt és kiadott versek, naplórészletek hangzottak el a diákok előadásában. **Petőfi Sándor**: *Dicsőséges nagyurak* című versét több diák mondta el. A *Nemzeti dal* előadása is interaktívan zajlott, hiszen **Turczi István** kérése az volt, hogy a refrént mindenki egyszerre mondja. És a jól

összehangolt előadásból nem maradhatott ki **Petőfi** naplójának részlete sem. „Ez volt március 15-ke.” (sic!)
Hogy valójában mi is történt március 15-én, 1848-ban? Mondhatjuk, hogy ebben a bő egy órában, ami valóban és több szempontból is rendkívüli volt, megismerhették a diákok, felelevenítették, és új információkkal egészíthették ki a korábban tanultakat.
Elnézve a hallgatóságot - akik közül sokan jegyzeteltek is - és a figyelő tekinteteket, **Turczi István**nal együtt elmondhatjuk, hogy jó dolog ilyen és hasonló programokat szervezni a diákoknak.
Az elköszönésnél érezni lehetett a tanulók szavaiból, hogy elégedettek voltak, és várják a következő alkalmakat is.

ifj. Gyüszi László (JAMK, Tatabánya)

A bányászat megindulása Tatabányán

Ez volt **dr. Ravasz Éva** előadásának témája, melyet a *TÁMOP-3.2.4.B-11/1-2012-0003* kódjelű, *„Olvass velünk, olvass többet”* című pályázat keretében valósít meg a József Attila Megyei és Városi Könyvtár. Az előadás – mivel a pályázat benyújtásakor a Városi Könyvtár még önállóan csatlakozott a regionális pályázathoz – a volt központban, a Népházban került megrendezésre.
A programon, illetve a programsorozat keretében a város, Tatabánya helytörténetével szeretnénk megismertetni a középiskolás diákokat. Elsősorban a Mikes Kelemen Felnőtt és Ifjúsági Gimnázium, Szakközépiskola és Szakiskola, valamint a Kossuth Lajos Közgazdasági és Humán szakközépiskola diákjai számára szerveztük és bonyolítottuk le 2013. március 27-én a sorozat első előadását.
Dr. Ravasz Éva, korábban a városi levéltár igazgatója volt, hosszú évek óta nagy szakértelemmel dolgozta fel a város történetének ezt az időszakát. Több publikációja is megjelent, írt és szerkesztett könyveket. Amikor felkértük, hogy legyen előadója e sorozatnak, arra gondoltunk, hogy adja át ismereteinek egy részét a mai fiataloknak. Bár a bányászat a városban már megszűnt, de az a száz év, amíg e gazdasági tevékenység és a ráépülő egyéb iparágak meghatározó szerepet játszottak, a mai napig rányomja Tatabányára a bélyegét.
Az első előadás igyekezett az ország, a térség egyéb befolyásoló tényezőire rávilágítani a figyelmet. Miként hatott nem csak az elődtelepülések, de akár a főváros életére is a közelben meginduló bányászat? A szomszéd városban székelő Eszterházy hitbizományi uradalomnak is fejlődést hozott a bányász iparág beindulása. Az összefoglaló első részében erről hallhattak a diákok egy jó, közérthető áttekintést.
A program nagyobbik felében már arról esett szó, hogy a bányászat megindulása, a kiépülő kiszolgáló gazdasági egységek, a létrejövő egészségügyi, kulturális intézmények miképpen szolgálták a leginkább német nyelvterületről ideözönlő bányászok életét.
Az előadást érdeklődéssel hallgatták a diákok, hiszen olyan összefüggésekre világított rá előadónk, amelyeket sok esetben a szakavatott felnőttek sem tudnak. Ezért is fontos, hogy ezen, vagy a hasonló programokon levéltárosok, könyvtárosok, muzeológusok átadják tudásukat, hogy a későbbi nemzedékek is magukénak érezzék a várost a helytörténeten keresztül, a helyi ismeretek által jobban kötődjenek ahhoz a településhez, ahol élnek, tanulnak, dolgoznak.
Az előadás után még egy-két érdeklődő hallgatóval kialakult egy beszélgetés, amely szintén azt jelzi, hogy valami megmozdult a hallgatóságban, érdeklődést mutatnak a város története iránt.
A következő előadásokon bizonyára hasonló élményben lesz része a diákoknak. A szervezőket is jó érzés tölti el ilyenkor, nem hiába pályáztak, szervezték meg a programot.

ifj. Gyüszi László (JAMK, Tatabánya)

„…nem középiskolás fokon…”

Adhatjuk-e egy beszámolónak címként ezt a mottót? Igen, minden további nélkül, több szempontból is. Hiszen a Bárdos László Gimnázium diákjainak a *TÁMOP-3.2.4. B-11/1-2012-0003* kódjelű és *Olvass velünk, olvass többet* című pályázat keretében megvalósuló rendkívüli irodalomórán **József Attila** és költészete volt a téma 2013. április 16-án, a Költészet Napja alkalmából.

Előadónk pedig egy olyan professzor volt, aki valóban nem középiskolás fokon oktatja, tanítja **József Attila** életét, költészetét. **Tverdota György** az ELTE BTK professzora volt a rendkívüli óra rendkívüli tanára.

Már az elején jelezte, hogy csak felvillanás szerűen tud beszélni **József Attila költészetéről**, hiszen ezt a hatalmas témát egy órában nem lehet teljes egészében átvenni. A professzor úr bevezetőjében vázlatosan szólt a költő életútjáról, mely nagyban meghatározta művészetét, költészetének szakaszait is.

Az ismert, vagy kevésbé ismert versek elemzésével, több helyen hosszan is idézve elkápráztatta a hallgatóságot **Tverdota György**. Azt hiszem, a mind nagyobb létszámban jelenlévő pedagógusok is sokat hasznosíthatnak ezekből az órákból. Figyelemre méltó, hogy sok diák jegyzetelt, sőt a tanárok is.

Összegzésként elmondhatjuk, hogy jó ötlet volt a rendkívüli irodalomórák megszervezése, megvalósítása. A tanárokkal és az előadókkal is beszélgetve leszögezhetjük: szükségesek és kellenek is az ilyen és hasonló órák. Ezekből a diákok mindenképpen, de az oktatók, sőt az előadók is tanulhatnak, megismerhetik egymás gondolatait. Bár, azt hiányolom, hogy a diákok nem kérdeznek, nem szólnak hozzá, de ezt betudhatjuk annak, hogy nagyon magas színvonalú, mindenre kiterjedő előadásokat hallgathatnak. A tanárok viszont az előadás végén is szívesen cserélnek gondolatokat az előadókkal.

És a végén ismét idézhetjük **József Attilát**, hiszen ez a mottó igazán jól foglalja össze ezeknek az óráknak a célját:

„Én egész népemet fogom
nem középiskolás fokon
taní-
tani.”

ifj. Gyüszi László (JAMK, Tatabánya)

Részt vettünk az Agora megnyitásán

A tatabányaiak hosszú évek óta várták, hogy a korábbi **Közművelődés Háza** megnyissa kapuit és színvonalas programok kínálatával olyan kulturális központtá váljon, ahová jó betérni, kellemes környezetben kikapcsolódhatnak az érdeklődők.
Hogy az elvárásoknak és egyben a kihívásoknak mennyire fog megfelelni maga az épület és az épületet programokkal megtöltő szakembergárda? Nos, ez a következő időszak nagy kérdése. Mi, akik majd használni fogjuk, vagy éppen igénybe vesszük szolgáltatásaikat, bizakodva tekintünk a jövőbe. Sőt, már a megnyitás előtt olyan együttműködési lehetőségekről lehet szólni, amely azt mutatja, jó lesz mindkét intézménynek – az **Agorá**nak és a **József Attila Megyei és Városi Könyvtár**nak is- a közös programok tervezése, pályázatokon való együttes részvétel.
2013. április 5-én, délután, ünnepélyes keretek között átadták a **Vértes Agorá**jának épületét. (Itt és most nem tisztünk részletesen arról írni, hogy milyen pályázati, kormányzati és helyi pénzekből, mennyiért került sor az átépítésére. Ezt a város és maga az intézmény megtette.)
Az első nagy „próbaüzemre" közreműködők és látogatók által, az átadást követő napokban, április 6-án és 7-én került sor. Ezen a két napon a már partnerként, vagy éppen leendő partnerként számba vehető intézményeket, szervezeteket hívták meg bemutatkozási lehetőséget kínálva a nagyközönség számára. Így került a **József Attila Megyei és Városi Könyvtár** is a programba.
Már egy-két héttel korábban elkezdődött az ötletelés, miként tudunk bemutatkozni, milyen programokat tudunk kínálni az épületbe látogató érdeklődőknek.
Szinte természetes volt, hogy egyrészt a gyermekeket célozzuk meg játékos fogalakozásokkal, másrészt, hogy kedvezményes beiratkozási lehetőséget biztosítunk az ott megjelenteknek.

Harmadik, és talán a legnagyobb újdonságot jelentő „akciónk" honlapunk és katalógusunk távoli elérhetőségének biztosítása az okostelefonokkal rendelkezők számára. Mondhatjuk, ez volt a premiere androidos, interaktív szolgáltatásunknak.
A pénteki napon lehetőségük volt standunk látogatóinak megismerkedni, illetve regisztrálni egy internetes nyelvtanulási programban való részvételre is, valamint ugyanitt az **MKE Komárom-Esztergom Megyei Szervezete** toborozhatott tagokat és támogatókat.
Miként értékelhetjük ezt a hosszú hétvégét?
Mondhatjuk azt, hogy bár átütő, nagy bevételre, tömeges beiratkozásra nem került sor, de bizakodóak vagyunk a tekintetben, hogy sokan érdeklődtek szolgáltatásainkról, a könyvtár programjairól.
Érdemes-e „rááldozni" a kollégák hétvégéjét az ilyen programokon való megjelenésre? Aki ott volt, és tényleg önként és „dalolva" tájékoztatott, játszott a gyerekekkel, azt hiszem, pozitívan értékeli ezt a két napot.
Negatívum? Fogalmazzunk úgy, hogy a „ház" nyitásnak köszönhető, kezdeti problémái előjöttek, de munkatársai igyekezetével, segíteni akarásával ezeket megoldottuk.
Tervek? Igen, több olyan program közös megvalósítása is felmerült, amiből mind a „ház", mind pedig a könyvtár profitálhat. Nekik megvan a technikai hátterük és szakembergárdájuk, a könyvtár adná hozzá a „tartalmat".
Bizakodva nézünk a jövőbe, és az együttműködésre *„Nyitottak vagyunk".*

ifj. Gyüszi László (JAMK, Tatabánya)

Képgaléria a Tavaszi Agora Napokról